

har tillagt enkelte Professorer Sordegods til at leve af. Vi kunne vel let Allesammen blive enige om, at dette er en forældet og gammeldags Methode, som slet ikke stemmer med de nugældende Principer. Naar vi nu skulle have en ny Professor, saa kapitalisere vi ikke det Bølsb, som han efter vort Skøn skal have at leve af om Aaret, for derefter at henlægge det 25dobbelte af den aarlige Indtægt, som vi tiltænte ham, og saa lade ham leve af Renten. Dersom vi vilde følge det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Balgfreds og oprette et Universitet nu, saa er jeg ganske sikker paa, at man ikke først vilde regne ud, hvad dette Universitet kunde koste om Aaret, for derefter at multiplicere dette Bølsb med 25, anskaffe den 25dobbelte Kapital og saa lægge den et Sted hen for at lade Universitetet leve af Renten deraf. Altsaa, det er sikkert nok, at, imedens den Fremgangsmaade, som har bragt disse Kapitaler tilveie, er meget vel stemmende med tidligere Tidens Skik, saa er den fuldstændig i Strid med, hvad der i dette Dieblisk anses for at være en god Finantsforvaltning. Heraf drager jeg nu for det Første een Slutning, og det er den, at, forsaavidt som der er Tale om at lægge en ny Kapital hen paa denne Maade for at lade Universitetet leve af Renten deraf, saa er dette Noget, som er ganske i Strid med, hvad vi pleie at gjøre i lignende Tilfælde. Man kunde man jo ganske vist sige: Ja, det indrømme vi, men nu er Kapitalen der engang, og Spørgsmaalet er da, om vi skulle bruge den eller ikke? Skulle vi bruge den, saaledes som det hidtil er slet, eller skulle vi lade den ligge og trække Renter? Dertil vil jeg nu for mit Vedkommende sige, at det efter min Mening ikke har Stort at betyde, enten man gjør det Ene eller det Andet. I mange Tilfælde kunde det være høist naturligt at bruge disse Kapitaler, men i andre Tilfælde kunde man ogsaa lade være, uden at der derved skete nogen Ulykke. Det vil sige, naar man engang har saadanne Kapitaler liggende til et vist Diemed, og naar man for dette Diemeds Skyld i et givet Dieblisk skal gjøre en extraordinær Kapitaludgift, saa forekommer det mig, at det er det eneste Rigtige og Naturlige at tage den af de Kapitaler, som man har, istedetfor at reise en ny Kapital. Dersom Universitetet til sine Diemed behøver et Laboratorium, en botanisk Have, et Museum eller Deslige, saa siger jeg, at, da vi have Kapitaler liggende til saadanne Diemed, saa kan Intet være naturligere end at anvende dem dertil, istedetfor at reise ny Kapital, thi derved gjør man jo i Virkeligheden slet ikke Andet end at omsætte denne Formue fra een Form til en anden, idet man for Resten lader Kapitalen blive liggende i det samme Diemed. Dette finder jeg er saa selvsølgelig, at Intet kan være mere naturligt. Men noget anderledes stiller det sig, forsaavidt som der er Tale om Universitetets daglige Udgifter, som vende tilbage

Ar for Ar. Med Hensyn til disse Udgifter kunde man sige, at dem kunde man meget vel dække af de Midler, som ligge for, hvis man finder, at det har nogen Interesse eller er hensigtsmæssigt. Der kan ganske vist være gode principielle Grunde, som tale herfor. Der er jo for det Første den Grund, at det vel nu overhovedet ikke længer anses for heldigt, at Staten ligger inde med uforuden Kapital, men at det tværtimod for det hele Samfundes Skyld er hensigtsmæssigt, at disse Kapitaler skulle vende tilbage til den almindelige frie Omsætning. Det kan allerede være een Grund til, at man søger at affkaffe saadanne baandlagte Midler; men en anden Grund kan jo ogsaa være den, at man overhovedet af Regnskabsahensyn finder, at jo færre Kasser man har, jo lettere er Overfigten, og jo billigere er maasse ogsaa Administrationen. Altsaa, jeg finder, at der kan være meget gode principielle Grunde, som tale for — hvad man jo ogsaa bestandig her i Rigsdagen har været stemt for — at man skal søge at formindste disse Kapitaler og bringe dem til at ophøre, og jeg kan ogsaa forstaa, at der under givne Forhold kunde være ganske særegne Grunde, som med forøget Styrke kunde tale herfor. Naar vi staa under trykkende Forhold for Statens Vedkommende, f. Ex. efter en Dyrtd eller efter en Krig, hvor det kniber med Penge, saa siger jeg, at det, naar man har saadanne Kapitaler liggende, er rimeligt og naturligt, at man bruger dem, hvilket jo i Virkeligheden slet ikke vil sige Andet, end at man tager Kapitalen og omsætter den til en Rente. Anden Betydning har det ikke at bruge disse Kapitaler. Forudsat, at man bestandig fastholder, at Diemedet vedbliver at være Statsdiemed, og man vedbliver at stille samme Kraw, saa er dette en Operation, som ikke har anden Betydning end den, at man drager Kapitalen ind og sætter Renten istedet. Det var naturligt under saadanne trykkende Forhold for Staten; men under andre Forhold, hvor Statskassen har Penge nok, der er der ikke nogen Nødvendighed for, at det sker. Man kan se at blive enig om den Ting, den er ikke saa præferende. Man kan bruge disse Penge, hvis man i Dieblisket finder nogen særlig Grund til at trænge paa dette Principis Gjennemførelse; men det er paa den anden Side et Princip, som det ikke i den Grad haster med, at der skulde være særlig Opfordring til at reise store Batailler paa dette Punkt. Altsaa, forsaavidt man nu i sin Tid har brugt disse Midler, saa siger jeg, at der har været særdeles gode og rimelige Grunde til at gjøre det, og der er ikke Grund til at gjøre det om. Naar man har trængt til disse Midler til Kapitaludgifter, til nye Anstæffelser, da er det den eneste rimelige og mest naturlige Maade at handle paa at bruge disse Midler. Lad os ikke gjøre det om. Men man kan jo ogsaa have formindsket disse Kapitaler